

5.
SINIF

STÜDYO TÜRKÇE

- Ön Değerlendirme Çalışmaları
- Açık Uçlu Sorular
- Süreç Odaklı Değerlendirme
- Örnek Yazılı Senaryoları
- Dört Temel Dil Becerisi
- EDE Modeli'ne Uygun

Dinleme Metinleri

Yeni Müfredata Uygun

Öğrenme Çıktısı Odaklı

Akıllı Tahta
Uyumlu

turuncu

İÇİNDEKİLER

1. TEMA: OYUN DÜNYASI

1. Metin: Anne, Sen Çocukken

Hazırlık - Okurken	4
Okuma	6
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	8
Alıştırma - 1	10
Alıştırma - 2	12
Alıştırma - 3	14
Noktalama İşaretleri - 1	16
Yazım Kuralları - 1	17
Yazma	18
Dinleme-Konuşma	19
Açık Uçlu Sorular	20

2. Metin: Aykırı Oyuncaklar

Hazırlık - Okurken	22
Okuma	24
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	26
Alıştırma - 1	28
Alıştırma - 2	30
Noktalama İşaretleri - 2	32
Yazım Kuralları - 2	34
Yazma	36
Dinleme - Konuşma	37
Süreç Odaklı Değerlendirme	38

2. TEMA: ATATÜRK'Ü TANIMAK

1. Metin: İrade

Hazırlık - Okurken	40
Okuma	42
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	43
Alıştırma - 1	44
Alıştırma - 2	46
Alıştırma - 3	48
Noktalama İşaretleri - 3	50

Yazım Kuralları - 3	51
Yazma	52
Dinleme-Konuşma	53
Açık Uçlu Sorular	54

2. Metin: Keşif Kulübü

Hazırlık - Okurken	56
Okuma	58
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	60
Alıştırma - 1	62
Alıştırma - 2	64
Yazma	66
Dinleme - Konuşma	67
Süreç Odaklı Değerlendirme	68
1. Dönem 1. Yazılı Örnek Senaryoları	70

3. TEMA: DUYGULARIMI TANIYORUM

1. Metin: O Yavrular

Hazırlık - Okurken	78
Okuma	80
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	81
Alıştırma - 1	82
Alıştırma - 2	84
Alıştırma - 3	86
Alıştırma - 4	88
Yazma	90
Dinleme - Konuşma	91
Açık Uçlu Sorular	92

2. Metin: Korku

Hazırlık - Okurken	94
Okuma	96
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	98
Alıştırma - 1	100
Alıştırma - 2	102
Alıştırma - 3	103

Yazma	104
Dinleme - Konuşma	105
1. Dönem 2. Yazılı Örnek Senaryoları	106

4. TEMA: GELENEKLERİMİZ

1. Metin: Mardin

Hazırlık - Okurken	110
Okuma	112
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	114
Alıştırma - 1	116
Alıştırma - 2	118
Yazma	120
Dinleme - Konuşma	121
Açık Uçlu Sorular	122

2. Metin: Dedemin Arkadaşları

Hazırlık - Okurken	124
Okuma	126
Söz Varlığını Geliştirme	128
Çözümleme	129
Alıştırma - 1	130
Alıştırma - 2	132
Alıştırma - 3	133
Alıştırma - 4	134
Alıştırma - 5	135
Yazma	136
Dinleme - Konuşma	137
Süreç Odaklı Değerlendirme	138

5. TEMA: İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER

1. Metin: Bir Tanışma

Hazırlık - Okurken	140
Okuma	142
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	144
Alıştırma - 1	146
Alıştırma - 2	148
Alıştırma - 3	150
Yazma	152
Dinleme - Konuşma	153
Açık Uçlu Sorular	154

2. Metin: Salep

Hazırlık - Okurken	156
Okuma	158
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	160
Alıştırma - 1	162
Alıştırma - 2	163
Alıştırma - 3	164
Alıştırma - 4	165
Alıştırma - 5	166
Yazma	168
Dinleme - Konuşma	169
2. Dönem 1. Yazılı Örnek Senaryoları	170

6. TEMA: SAĞLIKLI YAŞIYORUM

1. Metin: Sıtma

Hazırlık - Okurken	174
Okuma	176
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	178
Alıştırma - 1	180
Alıştırma - 2	182
Alıştırma - 3	184
Yazma	186
Dinleme - Konuşma	187
Açık Uçlu Sorular	188

2. Metin: Elmadaki Vitamin

Hazırlık - Okurken	190
Okuma	192
Söz Varlığını Geliştirme - Çözümleme	194
Alıştırma - 1	196
Alıştırma - 2	197
Alıştırma - 3	198
Alıştırma - 4	199
Yazma	200
Dinleme - Konuşma	201
Süreç Odaklı Değerlendirme	202
2. Dönem 2. Yazılı Örnek Senaryoları	204

ANNE, SEN ÇOCUKKEN...

Hazırlık

Aşağıdaki soruları metni okumadan önce cevaplayın.

1. Küçükken en çok oynadığınız oyuncak hangisiydi? Bu oyuncakı kısaca anlatın.

.....

.....

2. Geleneksel çocuk oyunlarından hangilerini biliyorsunuz?

.....

.....

3. Bildiğiniz geleneksel çocuk oyunlarından birinin nasıl oynandığını kısaca anlatın.

.....

.....

4. Dışarıda oynadığınız oyunlar mı yoksa evde bilgisayarda oynadıklarınız mı size daha cazip geliyor? Neden?

.....

.....

5. Bugün kullandığımız bilgisayar, cep telefonu, televizyon gibi aletler anne ve babanızın çocukluğunda da var mıymış? Bu aletlerin günümüzdekilerden farklı yönleri nelermiş? Araştırıp yazın. .

.....

.....

.....

.....

Okurken

Metni okurken soru numarasının olduğu yere geldiğinizde okumaya ara vererek aşağıdaki soruları cevaplayın.

1 Sizce metnin devamında anne, çocukluğunda vakit geçirmek için başka neler yaptıklarını söyleyecektir?

.....

.....

2 Sizce annesinin önerdiği oyunlar, büyük oğlunun ilgisini çekmiş midir? Neden?

.....

.....

3 Sizce annenin çocukluğunda başka neler yoktu?

.....

.....

ANNE, SEN ÇOCUKKEN...

Televizyon karşısında yer çekimine son derece uyumlu bir açıyla halıya yayılmış çocuklara hayretle baktım. Ellerindeki cipsleri Dünya Rekorları kitabına girebilecek hızda atıştırıyorlardı.

İkisinin de dikkatini aynı anda çekebilecek bir ses tonu kullanarak "Biliyor musunuz?" dedim. "Benim çocukluğumda televizyon falan yoktu. Cips de yoktu ama çok güzel vakit geçirmeyi bilirdik."

"Ne yapardınız?" diye sordu büyük oğlan, meraklanmış gibi yaparak.

"Ne mi yapardık? Şey... Örneğin artık yünlerden bebekler yapardık. Sonra gazete kâğıtlarından onlara elbiseler kesip saatlerce oynardık."

"Herhalde bebekle oynamamı beklemiyorsun!" dedi oğlum gözlerini ekrandan ayırmadan. Haklı çocuk... Başka bir şey bulmalıyım... 1

"Sonra sohbet ederdik arkadaşlarımızla." diye devam ettim.

"Hangi konuda?"

"Ne bileyim işte 'Dünya neden dönüyor? Başka yıldızlarda hayat var mı?' falan..."

"Aman anne, bunların çoğu sır olmaktan çıktı. Artık herkes neyin ne olduğunu biliyor. Kimi bulayım dünyanın neden döndüğünü anlatmak için?"

E doğru, haksız değil...

"Sokakta oynardık arkadaşlarımızla: Dönmece, istop, seksek, tilki tilki saat kaç..."

"Haa iyi, ben de sokağa çıkıp oyun oynayacağım diye cadde ortasında koşuşup dururken, arabaların altında ezileyim yani!"

"Aman aman! Sokağa çıkmayiver canım, onu demek istemedim. Arkadaşlarınla evde güzel güzel oynayabileceğiniz oyunlar kurabilirsiniz. Uçtu uçtu kuş uçtu, isim-şehir falan... Ya milyoner oyununa ne dersin?" 2

"Ay anne, vaktim olsa güleceğim. Bu demode esprileri arkadaşlarımla yanında da yapayım deme sakın, olur mu?"

Hoppala! Bu çocuk da esprilerimden hiç anlamaz. Aslında ben espri de yapmamıştım ki, ciddi ciddi konuşuyordum. Neyse, küçük oğlumu kurtarmaya çalışayım bari televizyon canavarının hipnozundan.

"Yavrurum, gelsene biraz, bak ne söyleyeceğim..."

"Gelemem, televizyon seyrediyorum. Sen gel!"

"Ben 'gel' deyince gelinir, tamam mı? Ben anneyim. Ayrıca yaşlı ve yorgun bir kadınıyım. Beni gereksiz yere yürütme."

"Yürüyüşe çıkacağım deyip saatlerce yürüyorsun ama..."

"O başka... Yürüyüşü karıştırma. Gel sen şimdi buraya, sana kendi çocukluğumdan söz edeyim. Biliyor musun, benim çocukluğumda televizyon yoktu."

Yüz ifadesi önce yumuşadı, sonra şaşkınlığa döndü.

"Çok şükür, küçüğü olsun etkileyebildim." diye düşünürken çocuk, ilk sorusunu sordu:

"Bilgisayar var mıydı?"

"Yoktu ya! Bilgisayar da yoktu! Ama biz zamanımızı kitap okuyup arkadaşlarla sohbet ederek ya da oyunlar oynayarak geçirirdik."

"Başka neler yoktu?" 3

"Cep telefonu, tablet... Biz müziğimizi, frekansını düğmeyle çevirerek aradığımız bir radyodan ya da kocaman şerit bantlı teyplerden dinlerdik. Zaten onları da ellememize izin verilmezdi ya, bozulmasınlar diye.. Siz zamanınızın kıymetini bilmiyorsunuz. Her şeyiniz var, yine canınız sıkılıyor. Benim bisikletim, çalışma masam, kitaplığım yoktu. Renkli silgilerim, kalem kutum yoktu. Kalemlerimin ucunda tuhaf oyuncaklar sallanmazdı."

"Aaa! Kitap, kalem var mıydı?"

"Canım, neden olmasın? Elbette kitap vardı. Kalem de vardı. Okula nasıl gideceğiz?"

"Peki, senin çocukluğunda okul var mıydı?"

"Tabii vardı canım, okul olmaz olur mu hiç? Ama okula sizin gibi servis arabalarıyla değil, yürüyerek giderdik!"

"Senin çocukluğunda yürümek için yollar var mıydı?"

"Dağ başında yaşamıyorduk ya, tabii ki yollar vardı. Sabah erkenden kalkıp çantamızı alır, okula yollanırdık. Üstelik bizim zamanımızda beslenme saati diye bir şey de yoktu."

"Neden? Beslenme çantaları mı yoktu?"

"Hayır, beslenme saati diye bir kavram yoktu."

"Yani senin çocukluğunda kavramlar da mı yoktu?"

"Hayır canım, kavramlar vardı da... Yani, belki tamamı yoktu. Kavramlar zaman içinde yerleşiyor."

"Yani senin çocukluğunda zaman yok muydu?"

Anladım, bu çocuk benimle alay ediyor. Şuna bak, ne kadar da ciddi soruyor ama. Alay mı, yoksa gerçek mi? Çocuk bilmek istiyor belki! Tam şimdi öğrenmeye hazırsın...

"Zaman olmaz olur mu? Her zaman var olmuştur yavrum. Zaman sonsuzdur."

"Sonsuz ne demek anne?"

"Sonsuz?.. Sonu olmayan... Yani... Şey... Bence sen gidip şu televizyondaki filmin sonunu izle. Benim biraz işim var."

Oğlum, Ben Çocukken, Aytül Akal
Tudem Yayınları, 2024

Söz Varlığını Geliştirme**A** Anlamları verilen sözcükleri, metinden bularak açıklamalarının üzerine yazın.

.....

Yer kütleinin çekimi etkisiyle bir cismin, türlü bölümlerine uygulanan güçlerin bileşkesi

.....

Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey

.....

Şaşma ile birlikte kınama anlatan bir söz

.....

İnce anlamlı, düşündürürken güldüren söz

.....

Bir şeyin sebebini anlamak için çaba harcamak

.....

Televizyonun camı

Çözümleme**1. Anne, çocuklarının yaşındayken arkadaşları ile hangi oyunları oynamış?**

.....

.....

2. Büyük oğlu, annesinin anlattıkları karşısında nasıl bir tepki vermiştir?

.....

.....

3. Sizde annesinin anlattıkları küçük oğlunun ilgisini çekmiş midir? Bunu metindeki hangi ifadelerden anladınız?

.....

.....

4. Annesi küçük oğlunun soruları karşısında ne düşünmüş ve ona ne yapmasını söylemiştir?

.....

.....

5. Sizce anne, çocuklarına niçin kendi çocukluğunda oynadıkları oyunlardan söz etmiştir?

.....

.....

6. Anne çocukluğunda televizyon olmadığını söylediğinde küçük oğlu ne hissetmiştir? İşaretleyin.

Üzülmüştür.

Mutlu olmuştur.

Şaşırmıştır.

7. Çocukların yerinde siz olsaydınız nasıl oyunlar oynardınız?

.....

.....

8. Sizce oyun oynamak ve sosyalleşmek arasında nasıl bir ilişki vardır?

.....

.....

9. Okuduğunuz metindeki kişilerin yerinde olsaydınız siz neler yapardınız?

Annenin yerinde olsam

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... yapardım.

Çocukların yerinde olsam

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... yapardım.

Alıştırma - 1

A "Düşmek" sözcüğünün verilen anlamlarını inceleyin ve cümlelerin altına sözcüğün hangi anlamda kullanıldığını yazın.

"Düşmek"

- Bizim köy şu karşı dağın ardına düşer.

.....

.....

- Havada uçan kuş, fişeğin etkisiyle bir anda yere düştü.

.....

.....

- Futbolcu, sahanın ortasında yere düştü.

.....

.....

- Uçak, Erzurum yakınlarına düşmüş.

.....

.....

- Yapılacak kermeste bana stantları kurma işi düştü.

.....

.....

Hatırlatma

Türkçede sözcüklerin tek bir anlamı yoktur. Sözcükler cümle içinde kullanımlarına göre farklı anlamlar kazanır. Bu duruma **sözcüklerde çok anlamlılık** denir.

Sözcüklerin anlamı belirlenirken TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten yararlanır.

TDK Güncel Türkçe Sözlük'e ulaşmak için karekodu okutun.

B Aşağıdaki sözcüklerin zıt anlamlılarını bularak cümle içinde kullanın.

	Sözcük	Zıt Anlamlısı	Cümle
1.	Yumuşak		
2.	Kalabalık		
3.	İleri		
4.	Merhametli		
5.	Yorulmak		
6.	Başlamak		
7.	Bulanık		
8.	Artmak		
9.	Bolluk		
10.	Dolu		
11.	Esaret		
12.	Yüksek		
13.	Kâr		
14.	Kaybetmek		
15.	Kaba		
16.	Ödül		
17.	Övmek		
18.	Ucuz		

Hatırlatma

- Anlamca birbirinin karşıtı olan, birbirleriyle çelişen sözcüklere **zıt anlamlı sözcükler** denir.
- Türkçede her sözcüğün zıt anlamlısı olmayabilir.
- Bir sözcüğün olumsuzluğu, o sözcüğün zıt anlamlısı değildir.

Alıştırma - 2

A Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığını işaretleyin. Daha sonra bu sözcükleri istenilen anlam özelliğine uygun olarak cümlede kullanın.

- Okuldan hemen dönmediğim için annem çok kızmıştı. Mecaz Terim

Gerçek anlamıyla cümle:

- Bu durum her açıdan bizi çok yoracak. Mecaz Gerçek

Terim anlamıyla cümle:

- Bu alanda oyun oynamamız yasakmış. Mecaz Gerçek

Terim anlamıyla cümle:

- Haberi aldıktan sonra içimize bir ateş düştü. Mecaz Terim

Gerçek anlamıyla cümle:

- Odanın perdesini akşam olmadan çekerdi. Gerçek Mecaz

Terim anlamıyla cümle:

- Balon, gürültüyle patladı ve hepimiz çok korktuk. Terim Gerçek

Mecaz anlamıyla cümle:

- Her zaman olduğu gibi yine sıkıntı basmıştı. Terim Mecaz

Gerçek anlamıyla cümle:

Hatırlatma

Bilim, sanat, meslek gibi belli bir alana ait sözcüklere **terim** denir. Bu sözcükler tek başına söylendiğinde belli bir alan aklı gelir. Sözcüğün terim anlamı da gerçek anlamıdır.

B Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin gerçek anlamda mı, mecaz anlamda mı kullanıldığını işaretleyin.

Cümleler	Gerçek Anlam	Mecaz Anlam
1. O yıl okula <u>yeni</u> başlamıştım.	☐	☐
2. Yeni arkadaşımızın kibar bir <u>havası</u> vardı.	☐	☐
3. Bizim ev köyün <u>başında</u> , okul da öteki başındaydı.	☐	☐
4. Kapının kırılan <u>kolunu</u> hemen değiştirmeniz gerekiyor.	☐	☐
5. Kardeşinin ilgisiz tavrı, Bora'ya <u>dokunmuştu</u> .	☐	☐
6. Zavallı ninenin bakması gereken üç <u>boğaz</u> vardı.	☐	☐
7. Elindeki formu <u>doldurmuş</u> , görevliye hemen vermişti.	☐	☐
8. Ablasının düğününde dans ederken babasının <u>ayağına</u> bastı.	☐	☐
9. Akşam yemeğinde yaptığı <u>soğuk</u> şakalara kimse gülmedi.	☐	☐
10. Merdivenlerden inerken terliğimin bir teki ayağımdan <u>çıktı</u> .	☐	☐
11. Satıcı, ürünlerin fiyatları ile istediği gibi <u>oynuyordu</u> .	☐	☐
12. <u>Donmuştum</u> , bu tavrı karşısında hiçbir şey söyleyemiyordum.	☐	☐

Hatırlatma

Gerçek Anlam: Bir sözcüğün herkes tarafından bilinen, en yaygın kullanılan anlamıdır. Sözcüğün sözlükteki ilk anlamı ve bu anlamdan çok uzaklaşmadan kazandığı yeni anlamıdır.

Mecaz Anlam: Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamıdır. Mecaz anlam, anlatımı renklendirmek ve kuvvetlendirmek için ortaya çıkmıştır.

Alıştırma - 3

A Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüğün somut anlamda mı yoksa soyut anlamda mı kullanıldığını işaretleyin.

Cümleler	Somut	Soyut
1. <u>Güneş</u> , karşı dağlara yaslanmış, ortalık kararmaya başlamıştı.	☐	☐
2. Ona yardım etmenin <u>sevincini</u> yaşıyordum içimde.	☐	☐
3. <u>Sevgi</u> , en yakın arkadaşımıdır.	☐	☐
4. Duyduğu <u>ses</u> , korkmasına neden oldu.	☐	☐
5. Bu <u>sıcak</u> havalarda dışarı pek çıkmazdı.	☐	☐
6. Deprem olunca hepimiz <u>korku</u> içinde kaldık.	☐	☐
7. Yaşadığı <u>acı</u> , yüzünden belli oluyordu.	☐	☐

B Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüğün genel anlamda mı yoksa özel anlamda mı kullanıldığını işaretleyin.

Cümleler	Genel	Özel
1. <u>Salep</u> , bizim buralarda pek yetiştirmez.	☐	☐
2. Babam, <u>atı</u> yularından tutup bahçe çitine bağladı.	☐	☐
3. <u>Kadının</u> yabancı olduğu durumundan belli oluyordu.	☐	☐
4. <u>Kitap</u> , insanın karanlık zihninde yeni ufuklar açar.	☐	☐
5. <u>Köpek</u> , siz ona nasıl davranırsanız davranın en sadık dostunuzdur.	☐	☐
6. Bahçede top oynayan <u>çocuk</u> , benim kardeşimdir.	☐	☐
7. <u>Okul</u> , eğitim ve öğretim yuvasıdır.	☐	☐

Hatırlatma

- Beş duyu organından en az biriyle algılanabilen kavram ve varlıkları karşılayan sözcüklere **somut anlamlı sözcükler** denir. Beş duyu organından herhangi biriyle algılanamayan kavram ve varlıkları karşılayan sözcüklere ise **soyut anlamlı sözcükler** denir.
- Kapsamı, içeriği fazla olan veya aynı türden varlıkları topluca karşılayan sözcükler **genel anlamlı**; kapsamı, içeriği daha az olan veya aynı türden varlıkları tek tek karşılayan sözcükler ise **özel anlamlı sözcükler**dir.

C Arda, Beren, Can, Damla ve Emre oyun oynamak istemektedirler ancak saklambaç mı yoksa körebe mi oynayacaklarına karar verememişlerdir. Bunun için oylama yapmışlar ve üç kişinin oyu ile saklambaç oynamışlardır.

Emre

Damla

Beren

Arda

Can

Oynamak istedikleri oyunlarla ilgili şunlar bilinmektedir:

- Arda ve Emre farklı oyunları oynamak istemiştir.
- Beren ve Damla körebe oynamak istememiştir.
- Can körebe oynamak istemiştir.

Buna göre Arda'nın körebe oynamak istemesi durumunda saklambaç oynamak isteyen çocukların görseli aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir? İşaretleyin.

Noktalama İşaretleri - 1

Aşağıdaki cümlelerde () ile belirtilen yerlere hangi noktalama işaretinin getirileceğini bularak yazın. Daha sonra bunları, cümlede kullanıldıkları görevlerle cümlelerin numaralarından yararlanarak eşleştirin.

1 Değerli meslektaşlarım() hepiniz hoş geldiniz.	☐ Birbiri ardınca gelen eş görevli sözcüklerin arasına konur.
2 Her sabah erkenden uyanırım()	☐ Anlamca tamamlanmış olumlu veya olumsuz cümlelerin sonuna konur.
3 Törenin 17()45'te başlayacağı söylendi.	☐ Soru bildiren cümlelerin sonuna konur.
4 Çocuk() kitaplarını alıp evin yolunu tutmuş.	☐ Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
5 Bu kitabın anlatımı akıcı() etkileyici ve özenlidir.	☐ Sayıların yazılışında kesirleri ayırmak için kullanılır.
6 Oraya gittiğimizde herkesin sorduğu şeydi:
() Nereleri gezdiniz?	☐ Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna konuşma çizgisi de denir.
7 Her sabah 0()5 litre su içmelisin.	☐ Kişi adlarından sonra gelen saygı ve ünvan sözlerinden sonra konur.
8 Yalnızca iki arkadaşıyla mı samimiydi()	☐ Bir sözcüğün kendisinden sonra gelen sözcük veya sözcük gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.

Yazım Kuralları - 1

Aşağıda verilen yazım kurallarını örnekleyen birer cümle yazın.

1

Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.

.....

2

Kişi adları ve soyadları büyük harfle başlar.

.....

3

Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar.

.....

4

Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar.

.....

5

Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar.

.....

6

Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.

.....

7

Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar.

.....

8

Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz.

.....

Sonu verilen bu hikâyenin ilk bölümünü siz yazın. Yazarken yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat edin.

OYUNUN FİŞİ

Başımı kaldırınca babamın pencereimin yanında dikildiğini, elinde Xbox'ımın fişini tuttuğunu gördüm. Hayatımda hiç bu kadar öfkelenmemiştim. "NEDEN YAPTIN BUNU?" diye bağırdım. O ise, "Bugün harika bir gün ama sen içeriye tıklmış, video oyunu oynuyorsun. Dışarı çıkıp temiz hava alman lazım. Ben senin yaşındayken hep dışarıydaydım, etrafı keşfedirdim, maceralar yaşırdım, böyle perdeler kapalı hâlde içeride oturup internet üzerinden tanımadığım birileriyle konuşmazdım." gibi bir şeyler dedi.

Ben de: "Eh, birincisi, senin zamanında internet icat edilmemişti. Hatta elektrik de yoktu muhtemelen. Ve ikincisi, ben onlarla her gün oynuyorum. O bütün ülkedeki bir numaralı Zindan Efendisi VII oyuncusu!"

Babam yalnızca başını iki yana sallayıp dışarı çıktı.

**Babam Nasıl Fenomen Oldu, Ben Davis
Tudem Yayınları**

Hatırlatma

Hikâyeler **serim**, **düğüm** ve **çözüm** bölümünden oluşur. Serim bölümü ilk bölümdür. Burada anlatılacak olay okura hissettirilir. Olayla ilgili merak unsuru oluşturulur.

Dinleme

1. Aşağıdaki görsellerden hangisi, dinlediğiniz metindeki oyunla ilgilidir? İşaretleyin.

2. Aşağıdaki oyun bilgi kartını dinlediğiniz metne göre doldurun.

Oyunun Adı:

Oyuncu sayısı: Oyun süresi/set sayısı:

Kullanılacak araç ve gereçler:

Oyunun kuralları var mı? Evet Hayır

Nasıl oynanır?

Oyunda kişi karşılıklı olarak birbirine atar. bulunan oyuncu/oyuncular ise vurmaması için oyun sınırları içinde sağa, sola, öne ve arkaya doğru hareket eder. Oyun zeminde oynanır ve topun atılacağı sınırlar, çizilerek belirlenir.

Oyunun Türü

Sokak oyunu

Kutu oyunu

Bilgisayar oyunu

Takım oyunu mu?

Evet

Hayır

İki şekilde de oynanır.

Konuşma

Büyüklerinizden öğrendiğiniz bir oyunla ilgili konuşma hazırlayın. Bu oyunun nasıl oynandığını ve kurallarını arkadaşlarınıza anlatın.

Konuşmanızı, aşağıdaki "Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendirin.

	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmamda uygun ifadeleri ve doğru sözcükleri kullandım.			
Konuşmamda Türkçe sözcükleri kullanmaya özen gösterdim.			
Konuşmam sırasında gereksiz sesler çıkarmaktan kaçındım.			
İşitilebilir bir ses tonu ile konuştum.			
Konuşurken dinleyicilerle göz teması kurdum.			

Açık Uçlu Sorular

1. Varmak istediğim uzak limana
Gemiler beni almadan kalkıyor.

Bu dizelerdeki sözcüklerden hangisi “yola çıkmak” anlamında kullanılmıştır? Siz de bu sözcüğü aynı anlama gelecek şekilde bir cümlede kullanın.

Sözcük:

Cümle:

.....

2. Geçen yıla göre epey kilo verdiğin için pantolona kolayca girdin.

Bu cümlede “sıymak” anlamında kullanılan sözcüğü yazın. Bu sözcüğü farklı bir anlama gelecek şekilde yeni bir cümlede kullanın.

Sözcük:

Cümle:

.....

3. Törenin en zayıf konuşması Yeşim’in kiydi.

Bu cümlede mecaz anlamda kullanılan sözcük hangisidir, yazın. Bu cümleyi gerçek anlamıyla kullandığınız bir cümle yazın.

Sözcük:

Cümle:

.....

4. Heyecanlı bir maç izliyorduk. Hakan canla başla oynuyordu. Ancak maçın bitmesine yakın atılan üç basketten sonra yıkıldı.

Metindeki terim ve mecaz anlamda kullanılan sözcükleri yazın.

Terim anlamlı sözcükler:

.....

Mecaz anlamlı sözcükler:

.....

5. Her kayaç, erozyona farklı şekilde karşı koyar.

Bu cümledeki terim anlamlı sözcükleri yazın.

.....

.....

6. Bilirsiniz Doğan sakat işler yapmayan; sessiz, sakın, yardımsever bir çocuktur.

Bu cümlede mecaz anlamda kullanılan sözcüğü ve karşıladığı anlamı yazın.

.....

.....

7. Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç fark ettim taşın sert olduğunu.
Su insanı boğar, ateş yakarmış!

Bu şiirdeki altılı çizili sözün yerine başka hangi sözcükler kullanılabilir, yazın.

.....
.....

8. Bu topraklarda pek çok imparatorluk battı.
Bu cümledeki mecaz anlamlı sözcüğü, gerçek anlama gelecek şekilde yeni bir cümlede kullanın.

.....
.....

9. Uyandım baktım ki bir sabah,
Güneş vurmuş içime;
Kuşlara, yapraklara dönmüşüm...

Bu şiirdeki altı çizili sözcüklerin zıt anlamlılarını yazın.

.....
.....

10. Usta, her şeye yetişmeye çalıştığı için hızlı olmak zorunda kalmış, bu yüzden sözcük seçimine özen göstermemiştir.

Bu cümlede “sanatında üstün olan sanatçı” anlamında kullanılan sözcüğü yazın. Bu sözcüğü farklı bir anlamıyla yeni bir cümlede kullanın.

Sözcük:

Cümle:

.....

11. Kardeşimin sınıfı bu hafta çarpma işlemine geçmiş.

Bu cümlede özel anlamda kullanılan sözcüklerden birini genel anlama gelecek şekilde cümlede kullanın.

.....

.....

12. Yıllarca dayandığı insan onu nasıl da yanıltmıştı;

I

ağaca dayansa daha güvende olurdu şimdi.

II

“Dayanmak” sözcüğü numaralanmış kullanımların hangisinde “bir şeyden güç almak, güvenmek” anlamındadır?

.....

.....

AYKIRI OYUNCAKLAR

Hazırlık

Aşağıdaki soruları metni okumadan önce cevaplayın.

1. Arkadaşlarınızla bir araya geldiğinizde nasıl vakit geçirirsiniz?

.....

.....

2. Küçükken hangi oyunları oynardınız? Büyüdükçe oynadığınız oyunlar nasıl değişti?

.....

.....

3. Oynadığımız oyuncaklar kişiliğimizi etkiler mi? Neden?

.....

.....

4. Yaz tatillerinizde neler yaparsınız? Tatilinizi nasıl değerlendirirsiniz?

.....

.....

5. Sizce ev dışındaki ortamlarda hangi oyunlar oynanabilir?

.....

.....

6. Oyun oynarken nelere dikkat edersiniz?

.....

.....

Okurken

Metni okurken soru numarasının olduğu yere geldiğinizde okumaya ara vererek aşağıdaki soruları cevaplayın.

1 Özlem ve Burcu'nun duyduğu sesler kime ait olabilir? Tahmininizi yazın.

.....

.....

2 Barış kavgasının sebebini anlatabilecek midir?

.....

.....

3 Sizce Özlem'in dedesi, bu sözlerle ne demek istemiş olabilir?

.....

.....

AYKIRI OYUNCAKLAR

Annemle şakalaşırken zil çaldı. Gelen Burcu'ydu. Bir elinde büyükçe bir poşet, bir elinde bebeği vardı. Birlikte dışarı çıkıp evcilik oynayacaktık. Onu bekliyordum. Ben de bebeğimle poşetimi aldım. Annem "Özlem, akşam eve geç kalma." derken ben kapıdan çoktan çıkmıştım.

Gökyüzü silinmiş cam gibi pırlı pırlıydı. Mahallenin bütün çocukları dışarı atmıştı kendini. Saklambaç oynayanlar, top arkasında koşturanlar, kol kola dolaşanlar... Ortalık cıvı cıvıldı.

Biz de giriş kapısının yanındaki evcilik oynama yerimizi temizledik, sildik süpürdük. Sonra örtüyü açıp serdik. Plastik tabakları orta yere yerleştirdik. İçine bisküvileri koyduk. Daha sonra minderleri serip ayaklarımızı uzatarak oturduk ve oyunumuza başladık. Oyununa öyle dalmıştık ki kimseyi görmüyorduk.

Yanımızda bitiveren ayak sesleriyle irkildik. **1** Gelenler Barış ile Serhat'tı. Kendilerini yere atmışlardı. Elleri makineli tüfekleri vardı. Başlarını mavi örtülerle deniz komandoları gibi bağlamışlardı. Gözleri tetikteydi. İkiisi arasında kalmıştık. Bizi adeta kendilerine kalkan yapmışlardı. Yeni değildi bu. Kaç kez karşılaşmıştık benzeri durumla. Yine de neye uğradığımızı şaşırılmıştık.

Silah denildi mi aklım yerinden oynar. Mantar tabancasını görmeye bile tahammül edemem. Mahallemizdeki erkek çocukların ise baş oyuncağı oyuncak silahlar. Takımlar kurup savaş oyunları oynuyorlar. Gürültülerinden patırtılarından durulmuyor. Çevredeki çiçekleri çiğniyor, çimleri eziyorlar. Uyarıları dinlemiyorlar. Kovalayacak biri çıkmadan dağılmıyorlar. En başta da Barış, Emre ve Serhat geliyor.

"Başka bir yer bulamadınız mı? Gidin başımızdan!" dedim öfkeyle. Git deyince giderler mi hiç? Oyunun havasına kaptırmışlardı kendilerini. Orali bile olmadılar.

"Siz gidin!" dedi Barış.

"Niye biz gidecekmiz?" dedi Burcu.

"Şunlara bak. Kocaman kız oldular hâlâ evcilik oynuyorlar." dedi Serhat.

"Oynarız oynamayız, size ne?" dedim. Evcilik oyunuyla savaş oyunu bir tutulur muydu hiç? Öyle sinir ediciydi ki bakışları, gülüşleri. Hakan da durmuş onlara bakıyordu. O da onlara katılmak için can atıyor ama babasına söz dinletemiyor. Bir tüfeği olsa bir an bile beklemez.

Dinlemediler. Bebeklerimizi çiğnemedikleri kaldı bir. İtiş kakış ellerinden zor kurtulduk. Az sonra bir cayırtı çöktü ortalığa. Cayırtı dediysem ağızla çıkarılan makineli tüfek sesleri. Nasıl çıkarıyorlar o sesleri bilmem, sanırsınız ki gerçek bir çatışma var sokakta. Barış'ın takımı bir yanda, Emre'nin takımı öbür yanda...

Oyun gerçek çatışmaya dönüştü sonunda. Kafa göz birbirlerine girdiler. Olacağı buydu. Başka ne beklenirdi? Yönetici Kerim amca, onları ne zaman görse önüne katıp

kovalardı. Bunda biraz geç kalmıştı. Koşup yetişmese iş daha da büyüyecekti.

“Yine neler oluyor orada? Durun bakalım, durun!” diyerek araya girdi. “Bu kaçınıcı? Hep sizinle mi uğraşacağım? Şu halinize bakın. Bu yaptığınıza ne denir?” deyip hepsini de tepeden aşağı süzdü. Barış’ta kaldı. “Sen anlat bakalım.” 2

Çıt yoktu. Az önceki savaşıçılık oyunu oynayan onlar değildi sanki. Ne anlatabilirdi Barış? Tam da adamına sormuştu. Kavgayı Barış anlatacaktı. Onları izlerken bir gülme almıştı Burcu’yla beni. Kıkırdayışımızı Kerim amca duymuştu. Dönüp baktı. Başka zaman olsa gülerdi, gülmedi. Yeniden savaş oyuncularına döndü.

“Elinizde bir daha bunları görürsem gözünüzün yaşına bakmam. Dağılın bakalım!” Bizimkiler arkalarına bakarak dağıldılar.

Eve dönünce dedeme anlattım. “Demek öyle bıcıırım.” dedi. Ben, dedemin bıcıırım. Beni hep “bıcıırım” diye sever. Annem bizi izlerken öyle mutlu olur ki... Gözleri dolar. Ağlamamak için kendini zor tutar. Biliyorum nedenini. Boynuna sarıldım.

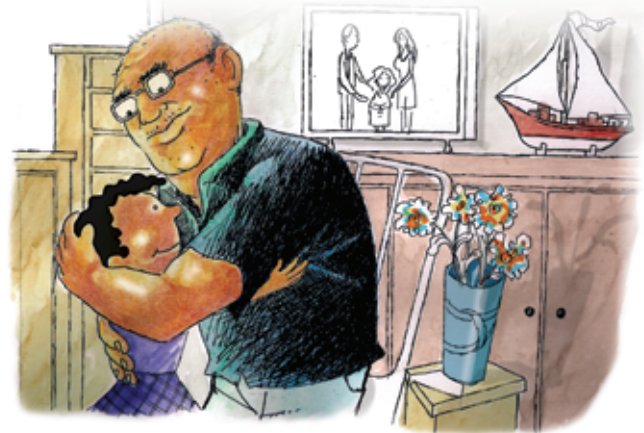
“Aynen öyle dedeciğim.”

Dedemin yüzü değişti. “Her şey oyunla başlar, sonra gerçeğe dönüşür.” dedi iç çekerek. “Şimdi oyuncaklara alışan eller yarın gerçeklerini ister. Serüvenci duygularını tetikler. Barışı bozar. Araya ayrılıklar sokar. Vurdular kırdılar başlar. 3 Nerede biteceği belli olmaz. İzi silinmeyecek yaralar açar. Bu yüzden az mı insan yitirdik? Az mı acı çektik? Ateş düştüğü yeri yakarmış. Baban da bu kurbanlardan biri değil mi? Unutabiliyor muyuz acısını? Başka oyuncaklar yok mu? Çocuklarımızı vurup kırmalardan uzak tutmak için işe buralardan başlamak gerekiyor. Anladın mı Özlem?”

Anlatırken karşısında büyük biri vardı sanki. Sesi titriyordu. Gözleri dolmuştu. Annemle benim de gözlerimiz dolmuştu. Dünya tatlısı dedem... Acılar anıtı. Annemin babası. Hiçbir acı babamın acısı kadar sarsmamış onu. Annem öyle diyor.

Babam ben daha dünyaya gelmeden ölmüş. Askerliğini yaparken bir çatışmada şehit düşmüş. Ben bu yüzden babamı hiç göremedim. Onu fotoğraflarından tanıyorum. Son fotoğrafı askerdeyken çekilmiş. Evimizin başköşesinde asılı duruyor. Sabah kalktığımda önce onu görüyorum, günaydın diyorum. İyi geceler demeden yatmıyorum. Bununla kalmıyor, alıp bağrıma basıyor, öpüyor, kokluyorum. Konuşuyorum. Duyuyor sanki sesimi. Görüyör yüzümü. Gülüyor, ama ben gülmüyorum, gülemiyorum. Soluğum boğazımda düğümliyor. Bazen anneme yakalanıyor, buruk bakışlarıyla karşılaşuyorum.

Sevginin derinliğini annemde gördüm. Babamı yitireli dokuz yıl olmuş. Daha dünmüş gibi sıcak acısı. Hiç aklımdan çıkmadı. Ne zaman ondan söz açılrsa gözleri ıslanır. “Karıncayı bile incitmezdi.” der. Onu öyle gördükçe benim de gözlerim ıslanır.

**Ekrem Güneş, Aykırı Oyuncaklar
Tudem Yayınları**

Söz Varlığını Geliştirme

Aşağıda metinde geçen bazı sözcükler ve deyimler ile bunların anlamları verilmiştir. Bu sözcükleri ve deyimleri, anlamları ile eşleştirin.

Evcilik

Başka bir şeyle uğraşamayacak veya başka bir şeyi düşünemeyecek biçimde kendini bir şeye kaptırmak

Dalmak

Çok istemek

Dağılmak

Genellikle kız çocuklarının ev işlerini örnek alarak oynadıkları oyun

Can atmak

Üzüntüyle derinden soluk almak

İç çekmek

Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak

Çözümleme

1. Burcu ve Özlem oyun oynarken onları kimler, nasıl rahatsız etmiştir?

.....

.....

2. Özlem niçin oyuncak silahlara tahammül edememektedir?

.....

.....

3. Barış, Serhat ve Emre sokakta hangi oyunu oynamaktadır? Bu oyun kızları niçin rahatsız etmiştir?

.....

.....

4. Özlem'in dedesi, çocukların silahla oynamasını niçin istememektedir?

.....

.....

5. Özlem'in babasına ne olmuştur?

.....

.....

6. Aşağıdaki tabloyu okuduğunuz metne göre doldurun.

Kişiler:	Zaman:	Mekân:
.....
.....
.....		
.....	Olay:	
.....	
.....	

7. Aşağıdaki cümleleri okuduğunuz metne göre tamamlayın.

- Burcu ve Özlem için kapının önüne çıkmışlardır.
- Özlem ve Burcu irkilmiştir çünkü
- Mahalledeki erkek çocukların en sevdiği oyuncak
- kavga eden çocukları ayırmak için azarlamıştır.
- Özlem eve dönünce sokakta olanları anlatmıştır.

Alıştırma - 1

A Aşağıdaki cümlede geçen eş sesli sözcükleri işaretleyin ve bunları diğer anlamlarıyla bir cümlede kullanın.

- Gölün kenarını kaplayan sazlar, birer sarı parmaklık gibiydi.

.....

.....

- Her sabah kahvaltıda mutlaka çay demlerdi.

.....

.....

- Geçen yaz gitar kursuna başladım.

.....

.....

- Yeryüzünün dörtte birlik kısmı karalardan oluşur.

.....

.....

- Öğretmenimizin bugün giydiği botlar yeniymiş.

.....

.....

- Dünkü kıyafeti biraz yaş olduğu için hastalanmış.

.....

.....

- İçeceklerle dolu şişeyi masanın üstüne bıraktı.

.....

.....

Hatırlatma

- Yazılışları ve okunuşları aynı fakat anlamları birbirinden tamamen farklı olan sözcüklere **eş sesli (sesteş)** sözcükler denir.
- Eş sesli sözcüklerin anlamı sözlükte en az iki başlıkta açıklanır.
- Dilimizde düzeltme işareti (^) olan sözcüklerde eş seslilik özelliği aranmaz.

B Aşağıdaki deyimlerin numaralarını, anlamlarının yer aldığı kutucuğa yazın.

1

Burnundan solumak

2

Başına çorap örmek

3

Baltayı taşa vurmak

4

Yükte hafif pahada ağır

5

Ayıkla pirincin taşını!

6

Tereyağından kıl çeker gibi

7

Punduna getirmek

8

Kulak kabartmak

9

Faka basmak

Birine, haberi olmadan kötü duruma düşürücü davranışta bulunmak.

Taşınması kolay olan değerli eşya.

Aldatılmak, tuzağa düşmek.

Bir şeyi yapmak için uygun yeri ve zamanı seçmek.

Farkında olmadan birine dokunacak sözler söylemek.

Çok öfkelenmiş olmak.

Bir işin karışık ve içinden çıkılmaz durumda olduğunu anlatmak için kullanılan söz.

Her türlü mecburiyetten ve sorumluluktan kolayca sıyrılarak...

Belli etmemeye çalışarak dinlemek.

Hatırlatma

- Çoğunlukla anlık durumları ifade eden ve kendine özgü anlamlar taşıyan sözlere **deyim** denir.
- Deyimler; birden fazla sözcükten oluşan, genellikle mecazlaşmış, çoğunlukla mastar biçiminde bulunan, anonim ve kalıplaşmış sözlerdir.

A Aşağıdaki atasözlerinin anlamlarını araştırıp yazın.

- Üzüm üzüme baka baka kararır.

.....
.....

- Ayağını yorganına göre uzat.

.....
.....

- Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.

.....
.....

- Deveyi yardan uçuran bir tutam ottur.

.....
.....

- Yuvarlanan taş yosun tutmaz.

.....
.....

- Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.

.....
.....

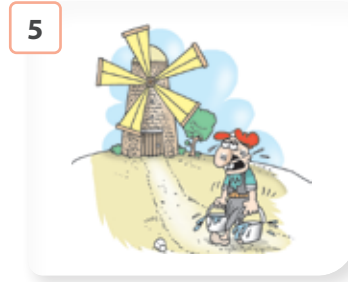
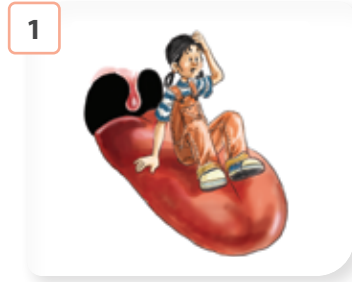
- Kork aprilin beşinden, öküzü ayırır eşinden.

.....
.....

Hatırlatma

- Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş, halka mâl olmuş, öğüt veren ve genel kural niteliği taşıyan kısa ve özlü sözlere **atasözü** denir.
- Atasözleri yol gösteren, nasihat veren sözlerdir. Cümle biçimindedir ve kalıplaşmıştır. Atasözlerinin ilk söyleyeni belli değildir.

B Aşağıda görselleri verilen deyim ve atasözlerini numaralarından yararlanarak anlamlarıyla eşleştirin ve bunları belirtilen boşluklara yazın. Bunların atasözü mü yoksa deyim mi olduklarını belirtin.

Atasözü / Deyim :

Anlamı: Çok sevinmek.

Atasözü / Deyim :

Anlamı: Etkili kişi kendi yakınlarına yardımcı olamaz.

Atasözü / Deyim :

Anlamı: Yermek veya alay amaçlı, kötü veya yanlış davranışını sürekli söylemek.

Atasözü / Deyim :

Anlamı: Her zaman bir arada bulunan, arkadaşlık eden kimseler birbirine huy aşılar.

Atasözü / Deyim :

Anlamı: Azar azar birikenler, önemli bir niceliğe ulaşacağı için küçümsenmemelidir.

Atasözü / Deyim :

Anlamı: Başkalarının küçük katkılarıyla sürekli ve büyük bir iş yürütülemez.

Hatırlatma

- Deyimler kavram veya durum bildirirken atasözleri yargı bildirir.
- Deyimler genel kural niteliği taşımazken atasözleri taşır.
- Deyimler genellikle cümle biçiminde değildir, atasözleri ise cümle biçimindedir.

Noktalama İşaretleri- 2

A Aşağıda verilen görevlerin hangi noktalama işaretine ait olduğunu sol taraftaki boşluklara yazın. Daha sonra bu noktalama işaretlerinin verilen görevleriyle ilgili birer örnek cümle yazın.

- Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelimelerin ve kelime gruplarının arasına konur. →

Cümle:
.....

- Cümle sonunda cümlenin anlamca tamamlandığını bildirmek için konur. →

Cümle:
.....

- Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur. →

Cümle:
.....

- Anlatıma güç kazandırmak için tekrarlanan kelimelerin arasına konur. →

Cümle:
.....

- Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur. →

Cümle:
.....

- Saat ve dakikayı gösteren sayıların arasına konur. →

Cümle:
.....

- Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur. →

Cümle:
.....

- Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur. →

Cümle:
.....

B Aşağıdaki cümlelerde () ile belirtilen yerlere uygun noktalama işaretlerini getirin. Ancak dikkatli olun çünkü () ile belirtilen bazı yerlere herhangi bir noktalama işareti getirilmemelidir. Bunları bularak "X" ile işaretleyin.

1. Zil çalınca() Müge telaşla bağırdı()
() Misafirler geldi()
2. Kitabı açtı() sayfaları dikkatlice çevirdi() ve bir sayfayı yüksek sesle okudu()
3. Bursa()dan uzaklara gitmekti() onu üzen()
4. Kardeşine() babasına() ve annesine mi hediye almış()
5. O() aslında çok çalışkan biridir() ancak son günlerde çalışmaya ara verdi()
6. Kendini() haklı gördüğü için böyle davranıyordu()
7. Bizim bahçede neler yok ki: üzüm() armut() elma...
8. Derken şehrin öte başından yüksek() boğuk sesler gelmeye başladı()
9. Apartmanımıza yeni taşınan aile() Konya()lı mıymış()
10. Seni hiç sevmez olur muyum() diyordu ağlayan çocuğa()
11. Yaşasın() sonunda istediğim bisikleti alacağız()
12. Binanın() tepesinden bakınca neler görünmüyordu ki: sokaklar, deniz, insanlar...
13. Günümüzün en önemli sorunu() hâline gelen() çevre kirliliği() hızla artmakta()
14. Yazarın() anlatımı mübalağalı() abartılı() ve ağırdı()
15. Bu() savaşın geçtiği yıllar 1914-1918 miydi()

A Aşağıdaki cümlelerde yazımı yanlış olan sözcüğün altını çiz. Cümleyi, yazım yanlışlarını düzelterek yeniden yazın.

1. Her ayın ilk Pazar günü, büyükannemleri ziyarete gideriz.

.....

2. Okul gezisinde Topkapı sarayını gezeceğiz.

.....

3. Bugün yalnızca doktor Ahmet Bey hastanede olacaktı.

.....

4. Ziya Gökalp kültür merkezinde düzenlenen gösteriye ilgi büyüktü.

.....

5. Bu hafta, Tanzimat döneminde gerçekleştirilen yenilikleri işleyeceğiz.

.....

6. 27 nisan pazar günü geliriz.

.....

7. Öğrenciler, konferans Salonuna onar kişilik gruplar hâlinde alınacak.

.....

8. Mehmet, babalar günü için hem babasına hem de dedesine hediye almış.

.....

9. Tudem yayınlarından çıkan "Gülümse" kitabını çok severek okudum.

.....

10. Okulda aldığı fransızca derslerinin yanı sıra dil kursuna da gidiyormuş.

.....

B Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılmış sözcüklerin altlarını çiziniz. Daha sonra bu sözcüklerin doğru şekillerini cümlelerin karşısına yazınız.

	Cümleler	Doğrusunu Yazalım
1.	Cevizleri 2'şer 2'şer paylaştık.	
2.	Ebrular, 3.'üncü katta oturuyormuş.	
3.	Onbeş gün içinde ödemeyi yapmalıyız.	
4.	Kardeşim 1,000'e kadar sayabiliyor.	
5.	Toplantı 10:30'da başlayacakmış.	
6.	Bu binanın 7'inci katındaki daire kiralıkmış.	
7.	Satranç turnuvasında 1.'inci oldum.	
8.	Tam yirmibir gün önce tatile çıktık.	
9.	Köpeğimiz kimyon, tasma takmayı hiç sevmez.	
10.	Bu paket, 1 kg.'den daha ağır.	
11.	Yakın geçmişe damga vurmuştur avustralya yangınları.	
12.	Onun Dünya'sı, bu küçücük evden ibaretti.	
13.	Dün dr Ahmet beyi gördümü?	
14.	Marmara denizinin son yıllarda kirlilik oranı arttı.	
15.	Bora, bize geldiğinde saat 17:30'du.	
16.	Son dönemde Dolar, hızlı bir yükselişe geçti.	
17.	Kardeşim 2'inci sınıfa gidiyor.	
18.	Konya İli, yüz ölçümü bakımından en büyük ilimizdir.	
19.	5 ekimde yapılacak toplantı ertelenmiş.	
20.	Dedesini yetmişaltı yaşındaymış.	
21.	Cebindeki parayı 10'ar 10'ar saydı.	

Aşağıda serim ve sonuç bölümleri verilmiş metne uygun bir başlık vererek bir düğüm bölümü yazın. Yazarken yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat edin.

Bir pazar sabahı babam ve dedemle yürüyüş yapacaktık. Bizim Efecan da elinde bir köpekle çıkıp gelmesin mi yanımıza! Havalı havalı bahçede dolanan köpeğin yüzüne takıldı gözüm, ne kadar suratsızdı.

"Bakın, tanıştırayım, bu Cambo." dedi Efecan.

"Cinsi Bulldog. Böyle uslu göründüğüne bakmayın, çok güçlüdür haa! Aslında dayımın köpeği ama bir süre bizde kalacak, evlerinde ilaçlama yapılıyor da..." Babam köpeğe bakıp güldü.

"Derdin tasan ne evladım?" dedi dedem, köpeğe gülerek.

Cambo bir süre boş gözlerle dedemi süzdükten sonra Efecan'ı sürükledi peşinden, uzaklaştılar.

Suratsız muratsız, sonuçta köpekler iyi arkadaştır. Ben de istiyordum, ne cins olursa olsun. Annemle babam bu konuda kesin kararlıydı, "Apartmanda köpek bakma işini unut." diyorlardı. Sonunda dedem benim ısrarlarıma dayanamayıp köyden bir köpekle geleceğine söz verdi.

"Söz değil mi dede, ne olursun!"

Dedem o hafta sonu köye gitti, dönüşünü sabırsızlıkla bekliyordum. Nasıl bir şey gelecekti acaba?

Tam bir hafta sonra, okuldan geldiğimde kapıyı dedem açtı. Sevinçle boynuna atıldım.

Hepsi birlikte başladılar gülmeye. Meğer dedem Yaman'ı çiftliği olan bir arkadaşına hediye olarak getirmiş, bizde birkaç gün kalıp oraya gidecekti. Bunu duyunca içim rahatladı. "Hadi o zaman!" dedim, "Çıkıp Yaman'ı bir dolaştıralım." Zincirini ben tuttum; onun ağırlığını, hafif çekiştirmelerini elimde hissetmek çok hoşuma gitti. Dedemle gerine gerine aslanımızı gezdirdik. Efecan balkonda dondurma yiyordu, bizi görünce gözleri Yaman'a takılı kaldı.

Ellerimi pençe gibi yapıp "Gravvvvv!" diye kükredim ona doğru. Şimdi kendi köpeğiyle hava atsın da görelim.

**Beş Yıldızlı Ev, Pelin Güneş,
Tudem Yayınları**

Dinleme

Aşağıdaki zaman çizelgesini dinlediğiniz metinden yararlanarak tamamlayın.

Konuşma

Daha önce hiç bilmediğiniz bir çocuk oyununu büyüklerinizden öğrenin.

Oyunun kurallarını ve günümüz oyunlarından farkını arkadaşlarınıza anlatın. Anlatımınızı, aşağıdaki "Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendirin.

	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmamda uygun ifadeleri ve doğru sözcükleri kullandım.			
Konuşmamda Türkçe sözcükleri kullanmaya özen gösterdim.			
Konuşmam sırasında gereksiz sesler çıkarmaktan kaçındım.			
İşitilebilir bir ses tonu ile konuştum.			
Konuşurken dinleyicilerle göz teması kurdum.			

Süreç Odaklı Değerlendirme

1. Harfleri karışık olarak verilen sözcükleri bulun ve bunların eş anlamlılarını yazın.

Karışık Biçimi	Sözcük	Eş Anlamlısı
RESE		
RIAŞ		
GİNBİL		
ESANTENRE		
EDÜMASA		

2.

A	U	Y	G	A	R	D
C	E	N	K	A	M	O
T	A	S	V	İ	R	L
A	F	İ	Ş	M	A	K

1. "Medeni" sözcüğünün eş anlamlısı
2. Bir şeyi duyurmak, tanıtmak için hazırlanan duvar ilanı
3. Betimleme
4. "Savaş" sözcüğünün eş anlamlısı

Bulmacadaki yanıtları işaretleyin ve açıkta kalan harfleri soldan sağa doğru sıralayın.

Oluşan deyim aşağıdaki boşluğa yazın.

Deyim:

.....

.....

3. İçine düştüğü bu zor duruma rağmen "Kara gün kararip kalmaz." diyerek umudunu yitirmediğini belirtti.

Bu cümlede altı çizili sözcüklerden hangisinin yerine eş anlamlısının (anlamdaşının) getirilemeyeceğini gerekçesiyle yazın.

.....

.....

.....

4. Çok meşgul olduğu bir günde nezaket gösterip bizimle görüşme yapmayı kabul etti.

Bu cümlenin anlamında değişme olmadan altı çizili sözcüklerin yerine getirilebilecek sözcükler nelerdir?

.....

.....

5. Çocuklar uyuyakalınca evde ses seda kesilmişti. Evin gürültülü ortamına o kadar alışmıştı ki bu sessizlik garipsenmeyecek gibi değildi.

Metinde zıt (karşıt) anlamlısıyla birlikte yer alan sözcükleri yazın.

.....

.....

6. Yolun çamurlu olmasına, üzerinin kirlenmesine aldırmadan gölün kıyısına gitti ve bulanık sudaki yansımasını seyretti.

Cümlede "duru" sözcüğünün zıt anlamlısı olarak kullanılan sözcük hangisidir?

.....

.....

7. Yarışmacı, soruyu bilemeyince "pas" diyerek zaman kazandı.

Cümledeki eş sesli (sesteş) sözcüğü yazın.

.....

.....

8. Yeni aldığın beyaz arabayı eve uzak bir yere mi park ettin?

Cümledeki sözcüklerden eş ve zıt anlamlısı olanlardan iki tanesini, bu anlamları ile yazın.

Sözcük	Eş anlamlısı	Zıt anlamlısı

9. Geleceğin yüksek ufuklarından doğmaya başlayan güneş, yüzyıllardan beri acı çeken milletlerin talihidir. Bu talihin, artık bir daha siyah bulutlara bürünmemesi, milletlerin ve onların önderlerinin dikkat ve özverisine bağlıdır.

Mustafa Kemal ATATÜRK

Atatürk'ün sözündeki altı çizili sözcüklerin eş anlamlıları nelerdir?

.....

.....

10. Uzak, çok uzağız şimdi ışıktan
Çocuk sesinden, gül ve sarmaşıktan
Dönmeyen gemiler olduk aşıktan...

Ahmet Hamdi TANPINAR

Bu dizelerdeki hangi sözcük eş seslidir?

.....

.....

11. Alt katta oturan komşumuz, kendisine yapılan iyiliklerin altında kalmamak için mahalledeki çocuklara tiyatro kursu veriyor.

Cümledeki deyimini ve deyimini anlamını yazın.

.....

.....